Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. Cust. A 4

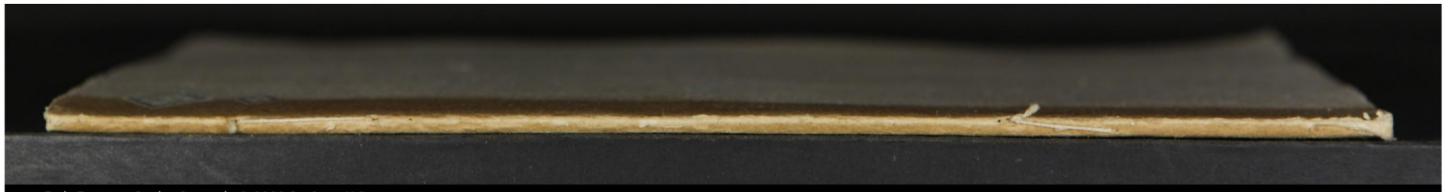

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. Cust. A 4

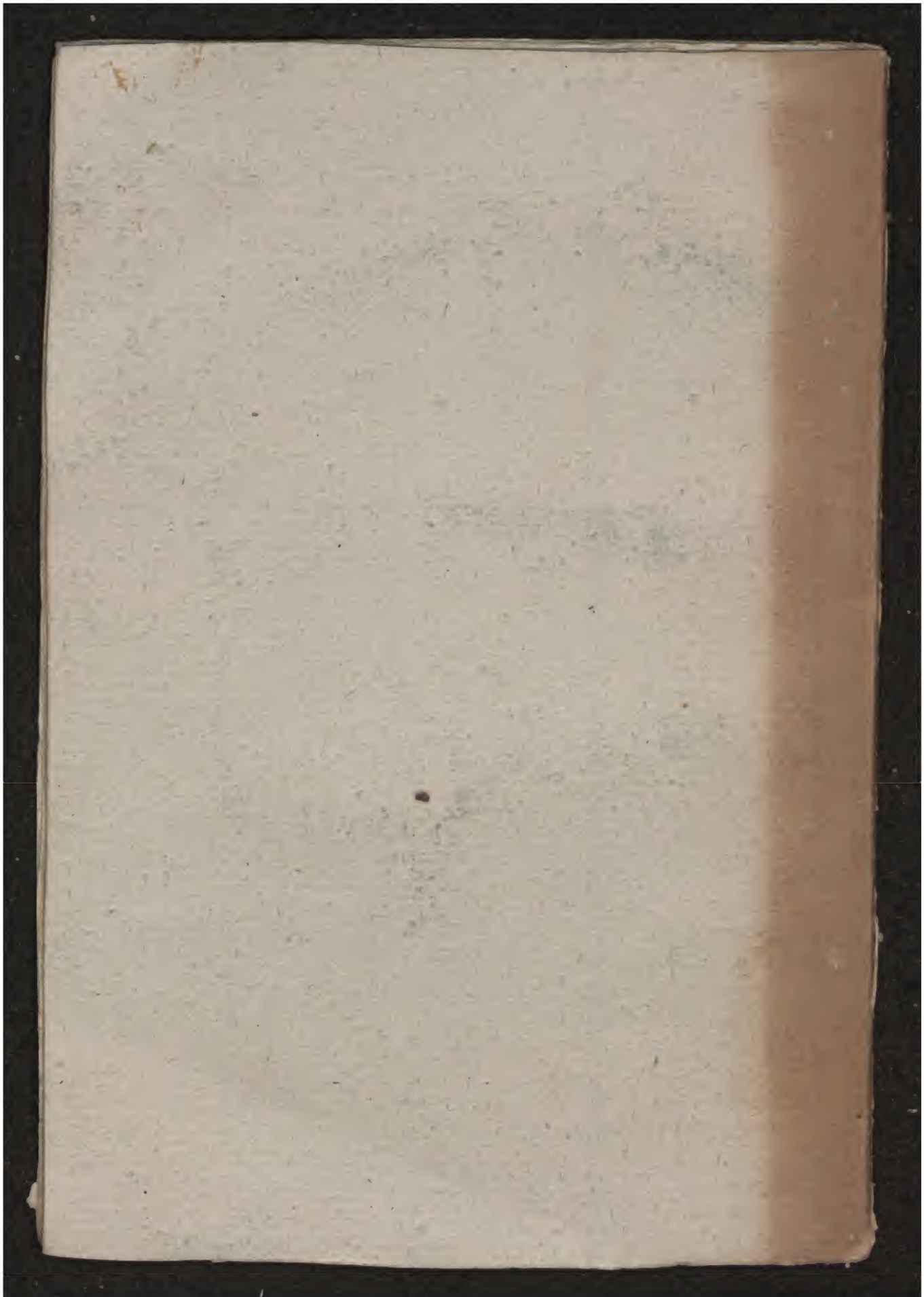

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. Cust. A 4

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. Cust. A 4

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. Cust. A 4

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. Cust. A 4

Hain 9404

Reich. V, 158

[Roma, Johann Schurener, dopo il 10 maggio 1476]

R 107-(2)

Cfr. BMC vol. IV, p. 56 e tav. VI

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. Cust. A 4

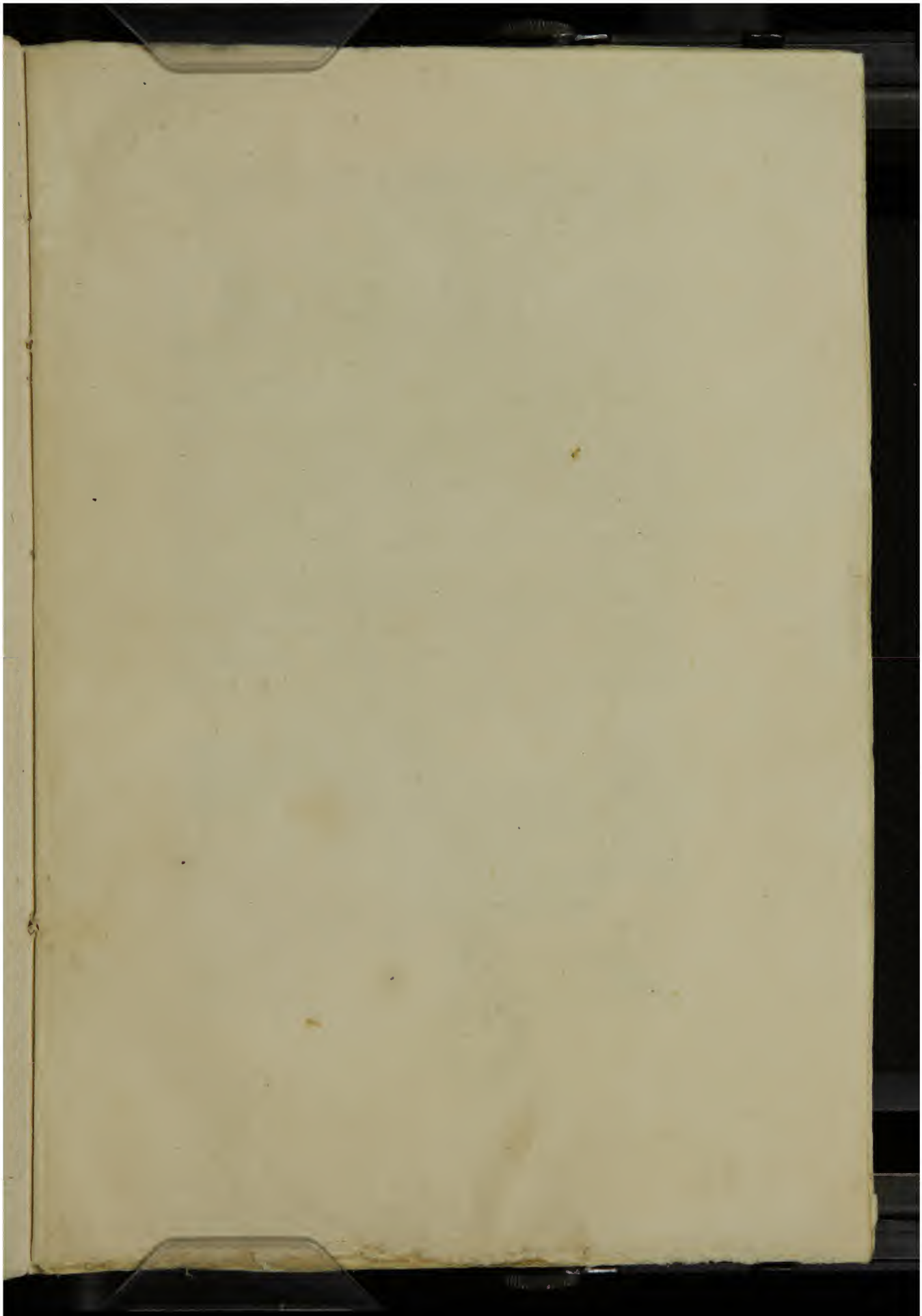

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. Cust. A 4

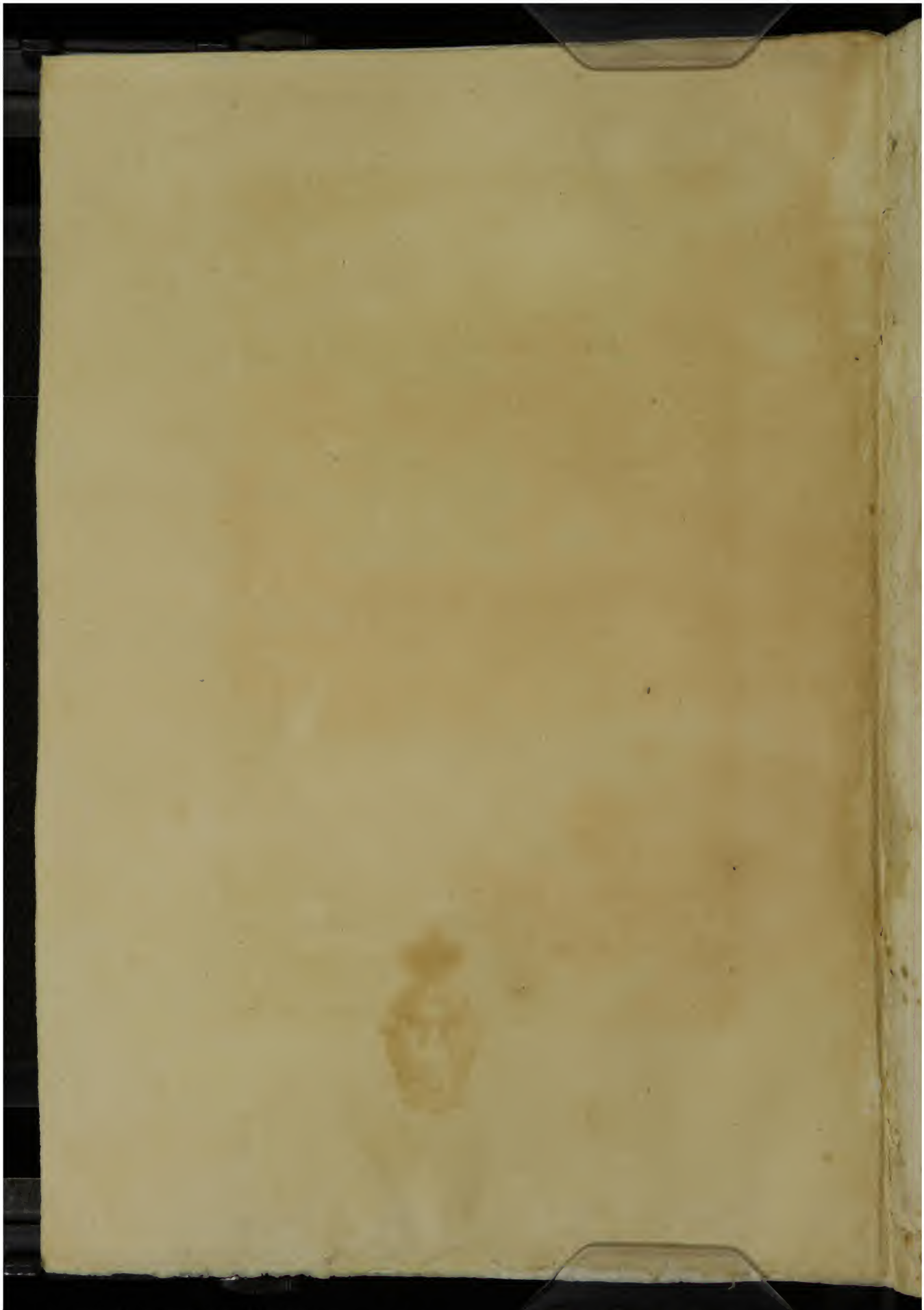

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. Cust. A 4

Iohannis Itrensis philosophi ac medici pstantissimi Ad Marcellū caput ād ferro Patritiū Romanū uirū clariſſimum Libelluſ de peſte huiuſ anni Milleſimi·CCCC·LXXVI·

Epenumerō me hortatuſ eſ Marcelle mi: tu qui ī me unice ob uariaſ in te uirtuteſ: et ob ſingularem in me beniuolētiam mirificeq̄ poteſ: ut aliquid de hac peſticula preſenti: uel maiori futura qđ abſit meo īgeniolo diſcurrerē Et ſiquid in preſeruatiōe haberetur: Marcello ſuo non renuendum iuſſiſti· Rem dignam et ſalubrem expoſciſ: Meoſ tamen humeroſ longe illi impareſ· Hanc iuſſu tuo rem aggrediar: ut tantiſper deſiderium leniaſ tuum· Non enim eorū ſum qui amicicie uere nō obediam· Tu uero qui minerua altrice uicina educatuſ eſ: hanc meam diſcuſſionem tuo fornaci recoquaſ: ut cū uiſui accedit latrantium: illorum ora obtundaſ: Et Itrenſem tuum ab omni rep̄hendente defēde.

Tractatuluſ de Peſte Incīpit:

Quid ſit Peſtiſ Capitulo· ·I·
Que ſunt cauſe peſtilentie· ·II·
Que ſunt cauſe huiꝰ pn̄tiſ peſtilētie· ·III·
Que et quot ſunt inſtr̄a quibuſ ab iſta peſte preſeruari et curari poſſit· ·IIII·
De regimīe uite ī ordīe ād r̄ſeratōeſ ſupflui ·V·
De regimine uite in ordine rerum non naturalium De aere· VI·
De Cibiſ· ·VII·
De Potu· ·VIII·

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE XV FIRENZE

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. Cust. A 4

De Sompno et Vigilia. IX.
De repletione et inanitione. .X.
De motu et quiete. XI.
De accidentibus anime et coitu. .XII.
De cura pestilentiatorum. .XIII.
Quo corpa statia ꝑparata eé opz. .XIIII.

Estilentia ergo ut ab aliabate quinto sue theologice scribitur est mutatio aeris in corruptionem et putredinem propter egressionem a temperamento in eius substantia et qualitate Vnde ex hoc facillime concluditur aerem posse alterari in qualitate et substantia simbola et non simbola.

Mutatio enim secundum qualitatem est: cú aer secundum caliditatem et frigiditatem maxime ad dispositionē peruenit intollerabilem ut inde messes animalia uitaq; corrumpantur: Et hoc secundum magis z minus aliqua erunt dispositia ut inferius demonstrabitur.

Mutatio autem aeris in substantia ipsius est ut hec ad maliciam conuertatur non obstante ꝙ aliqua qualitas non sit multum lapsa. et hec est que cú fuerit sola uere loquendo potest dici pestilentia. Pro quo errant illi qui aut ratione humidi transacti aut rabiositatis yemis aut Veris principii ob aliqualem intemperiem ita aperto ore pestem futuram et tantam dignam curiam terrere dicereq; conantur. Nec ex hiis q̄ potuit a ueteribus colligere ob humidū lapsum yemale

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. Cust. A 4

nisi tria tantum pericula minari. Primum pro mulieribus in utero habentibus Secundum pro catharrosi Tertium aptitudinem ad fluxū que adhuc ut sciūt docti inter quos estis possunt beneficio futuri lapsi ad contrariū emendari. Sed alia sequar ut obiectum et a te frequenter suscitatum consequi possim.

Cap. II. Que sunt cause pestilentie.

Que causa. s. huius mutationis in substantia Dimissa opinione Zoar que fuit q deus aliquando pestilentiam mittit. Dico uarias esse causas pestilentie ac multas. Prima ratione corporum supcelestium q ex luminarium cōtingit eclipsibus et coniuntione planetarum maxime saturni et martis cum stellis fixis z multis alius ut uidistis in tractatu meo de cometis. Et hanc causam superiorem dixit princeps necessario concurrere in omni peste Est et altera causa que secūdum me est principalior puta forma illa que specifica ē in regiōe aeris. Que non rōe q̄litatū illū effectū induceret: sed quia tale Pro quo aduertendum nec in prima regione uersus ignem quia partes ignee non permitterēt putrefactionem fieri cum sint extra latitudinē putrefactibiliū q̄rto methauroz. ut nostis nec in prima secūdū omnes partes primas uersus terram propter reflexionem radiorum zc. licet in illa quādo esset fortis putrefactio uiscerum terre uel aque cannapistini aspalti et similius ac uentoz portātiū esset possibile tenendo uiam communem nec in

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. Cust. A 4

media ſecundum omneſ parteſ maxime uerſuſ
ſuperiuſ ibi enim ut uolunt patreſ frigidum zc̃.
Vnde teneo q̃ fieret reſiſtentia et ſi non conuer
teretur in dempſiorem formam puta grandiniſ
uel alteriuſ ita q̃ non remaneret malicia illa etc̃.
Sed teneo q̃ in ultima prime et prima et ſecũda
medie cum tribuſ requiſitis. s. ſubſtantia quanti
tate et qualitate hec praua forma et mortalib9
uiolenter iniqua ſuum eſſe habeat et per partẽ
poſt partem ut diafanam prius. i. magiſ debilẽ
deinde terreſtrem. i. magiſ fortem calor ſolariſ
impellenſ et inferiuſ inducenſ animalia inuenit
que ſecundum eorum ſubiectam materiá habẽt
morderi et mori iuxta illd̃ uelimuſ nolimuſ aerẽ
attrahimuſ.
De quo ſi tempuſ eſſet ſcrutandum eſſet an ſan
guineuſ an colericuſ magiſ paratuſ; Clamat po
puluſ cõtra ſanguineoſ qui certe cum tẽperatio
ſint pro quinq̃ omnibuſ cauſiſ alterantibuſ ſcd̃m
me magiſ reſiſtere debent Sz̃ de hoc alſ. Eſt et
cauſa ut pauciſte expediam cum remedia q̃reſ
omne ducenſ talẽ mutationẽ in ſubſtantia aeriſ
uel p̃ ſe uel p̃ accidenſ quod et q̃le longum eſſet
enumerare.

Cap. III. Que ſunt cauſe buiꝰ p̃ntiſ peſtilẽtie
Modo uidendum eſt amice mi id q̃d̃ tot animoſ
agitat puta buiuſ in Roma p̃ncipii peſtiſ cauſa
Et reuerà non paruam in mentem noſtrá duxit
dubitationẽ in inueſtigádo. Maxime cũ diebuſ
pauciſ citra una cum uiro clariſſimo dño Euáge

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. Cust. A 4

liſta papali medico primo necnō cū ueteri docto probato dño Iacobo de ꝛocculiſ pñtib9 Magiſtro Aneſtore et Magro Iacobo Siculo noſtro doctiſ ſimo atq; inueſtiganti reſiſta euentilaretur: et oēſ ut trepidi ammiratiq; remáſimuſ. uolebat philoſophie pater dñſ Euágeliſta humiditatem elapſam. Quod ſocratica atq; ratione manifeſta oſtēdebat. Dicebat ultra tanq̄ uir oīm doctrina experientiaq; plenuſ. qđ cometa elapſuſ poſſet hanc principiare peſtilentiam et qđ eclip ſiſ tráſ acta etiá iuuabat: ad hoc uetuſtiſſimuſ dominuſ Iacobuſ ut uir grauiſ et ammiranſ dicebat uera eſſe ſupradicta Sed cauſam ita coniunctam eſſe humiditateſ elapſaſ.

Aneſtor autem doctor ingenioſuſ et doctuſ con firmanſ omnia ſupaddebat an forſan uentiſſint portanteſ a longinquo et q̄ſi plura uellet dicere Siculuſ noſter qui euclitiſ ſequitur uiaſ et ptho lomei ſcolá inſurgenſ dixit certe uidi q̄plurimoſ immo omneſ de hoc ſcribenteſ et uolunt principa liter in biſ effectibuſ formaſ celi concurrere. Et certe dato q̄ non ſint coniuntioneſ planetaꝝ ad hoc in hoc anno q̄ deuſ uelit ſit in ſecundo teneo q̄ cometa ut dixit princepſ artiſ fuerit in hoc a longinqua cauſa n ouenſ et eclipſiſ adhuc non potuit niſi nocere ex ipſa quidem uegetabilia et plante non paucam patiuntur leſionem. Cui ne ceſſario ſubſequiē corruptio que incepit et du bito ne magiſ intendat.

Videndo tot dignorum dicta uacillat menſ mea

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. Cust. A 4

in aliam euentillando nisi que tunc dixerim puta
q forme celi terre sunt necessarie et q camere
possint et eclipses ut plena est apud doctos hui9
rei hystoria et maxime in hoc remitto me ad tra
ctatulum meum de cometis ubi testatus fui sen/
tentiá aliababager nolétem iudicare nisi post ab
exprimento ex illo. Nihilominus teneo q principiú
huius pestilencie in sancta ciuitate fuerit cõtagio]
Non obstante q ad talem cõtagionem et corrup
tionem humidum cum transactis dispositonibus
inclinátibus coadiuuet cú sit mater putredinis.
Et staret pro possibili q aucto calore aliquátis p
aer alteraretur et pesticulam causaret que cét/
altera ab ista: Et teneo q si calores superuenirét
intensi ad lassum hoc multum iuuarent.
Tria sunt que me mouent in hoc q ex contagiõe
et non ex humidò principaliter pesticula prima
fuerit causata.
Nam per menses q̃tuor nõ sunt mortue triginta
persone et omnes quasi linea clara contagione.
Testatur princeps ex humido pluris euentus. S3
minoris malicie ut sciunt medici: Vnde si ex hu
mido plures fuissent.
Secundum est q si ab humido lapso byemali ap/
parerét bubones apostemata grossa ul saltim ali
quando aliqua puscula lata ad albedinẽ declinis
in patientibus et non esset cum tota sua malicia
qn aliqualiter uiuerent infecti uidemus eos ac si
ex sagipta statim perirem.
Sed non posset secũdum me quin aliqua colerica,

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. Cust. A 4

qualitate uenenosa talis morsita subito fiat. Et
credo q̄ in aliqua ulla uel ciuitate extranea fu
erint infecti qui priusq̄ Romam uenerunt et au
tumpnalem egritudinem passi ex colera aduſta
alterata et infecta in quibus non dubito eo tem
pore Antoyn Carbunculi Antraces z pusculę ni
gre cum istis febribus pestilentialibus erant ¦ lasso
ciata que modo propter tempus contrarium et
humiditates transactas illam uim deperderunt.

Tertium est q̄ si ita esset Infantes et maxime
femelle maximum sensissent terremotum.
Dico bene quemadmodum cum magistro domio
Philippo de Valle uiro clarissimo discussimus q̄
a paucis diebus infra alique mulieres et infántes
suum diem uelociter clauserunt extremum. et in
multis pueris ultra consuetū uidetur copia uer
mium et multos nūc uidemus cū apostematibus
in inguine et similibus.
Vnde sine dubio ob humidum lapsum et ex eo q̄
modo continuatur cum tantis temporis mutati
onibus q̄ ad hoc ualde potissime sunt iuxta illud
ypocratis. Mutationes temporum maxime ge/
nerant morbos etc̄. Arguo maliciam aliquam in
aere causatam uersus quam càre Marcelle que
dicentur habentur ordinari cum illam primam
sola non conuersatio saluauerat.

Cap. IIII. Que et quot sunt Instrumenta
quibus ab ista peste p̄seruari et curari possit.
Quinq̄ igitur cum dei auxilio erunt instrūmta

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. Cust. A 4

quibus ab ista peste uel intentiore huius specie
poterunt Romani nostri Curiales et astantes sal
uari. Primum et sublime quo cum prospera
inuenientur erit fuga dixit Alrabas. Non enim
uulnerantur in bello qui non sunt in prelio Et si
tres illas cõditiones uulgatas haberet. Puta cito
lõge Et tarde esset ex hoc diuina operatio. Sed
unum non admitto q̃ non sufficit isto modo li a
longe ut sonat. Sed ad loca montuosa boni aeris.
uidebis ut dubito omnes ciuitates de planitiis ma
xime per quas currunt flumina et sunt lacus et
paludes prope nõ sine magno periculo transire
et licet cause longinque id est figure celestes nõ
ita minentur sunt tantum iste propinque id est
terrestres ut clare ituimur dispositi ad illud q̃d
bezoar uerum dico esse ad bona loca fugere z de
electionibus locis uidere meo est patria abrucii
pro quo sint attenti domini illi ne Contagiones
incurrant.

Cap. V. De regimine uite in ordine ad reserationes superflui.

Secundum instrumentum in ordine erit regimẽ
uite tum reserationis superflui tumq̃ in ordine
ad sex res non naturales. Eruntq̃ humores sup
flui omni modo euacuandi. Nam ut ait princeps.
Et munda corpora forsan non leduntur ex hoc
q̃ consiliator confirmans dicit non tantum q̃ nõ
leduntur; sed potius contemperantur: Vnde in
differenter omnes cohortor eximios uros medicos

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. Cust. A 4

adcerſiri. Sed pro nolentibuſ uel non potentib9
laudo ut per quatuor dieſſumatur iſte ſcirup9
Recipe ſy. acetoſi ſume untiam unam Sy. acetoſi
tatiſ citri zelemabin añ. dragmaſ treſ aque mel
liſſe unc. ii. et hoc ſecundum magiſ et minuſ ut
eſt etaſ conſuetudo etc̃.
Sequenti die ſumat hoc Reci. máne granate un
tiam ſemiſ electuarii de daptihſ dia captolicon ſ
añ. dragmaſ. ii. raueth. fmi ſcrupuſ. ii. ſpice pa
rum diſtempera cum ſupradicta aqua ſumat
obſeruato ordine etc̃.
Et pauereſ et nolenteſ poſſunt purgari cum
ſcrupuſ. ii. pillularum aggregatiuarum inten /
tione noſtra et ſcrupuſ. i. reubarbari ſecundum
magiſ et minuſ ut dixi ſuperiuſ.
Vnde uti cero caſſia et ſimilibuſ apud me nō eſt
iuuatiuum in iſto caſu.
Et aduertant qui multū habundant in ſanguie
et qui ſoliti ſunt flobothomari et euacuari anno
iſto non dimittant z recordentur qui habuerūt
aliaſ euomationeſ maxime ad minuſ ſemel in áno
uel per uomitum uel per ulcera tybiarum uel p̄
uenaſ emorroydaleſ et ſimilia ne refrenent.
Inſuper in hoc concurrunt reſiſte ſcribẽde que
a ueteribuſ diuino quodam miraculo ſcribūtur
et licet iſta iuuatiua ſint tam pro mundiſ corpo
ribuſq̃ pro non mundiſſine dubio teneo corpora
munda inde culpo iuuari.
Sunt prime reſ et probate multum ac ratione

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. Cust. A 4

conſtantes pillule ex aloe parte una mirre croci
an̄ partem ſemiſ conficiantur cum uino z ſumat̄
dragma·i· ut ſcribunt ueteres Moderni autem
aut ratione debilitatis corporum aut altera qua-
uis causa dant unam pillulam aut tres ad pluſ·
Sed ego laudo maxie iſto áno ad minuſ tres capi
hoc eſt ſcrupul·i· de quo fiant pille tres et erũt
uiui pro·3·
Sed aduerte ingenioſe q̄ iuueni licet princeps
nec pillulas nominet immo ex medicamine dicit
nec de croco ſpecifice faciat mentionem q̄ debz
poni de croco orientali qui floſ cartam appellat̄
Et ſi unq̄ fuerit ex eo iuuamẽ teneo ob iſtam hu
miditatem cõtinuam eſſe temporibus iſtis longe
magis croco illo profiguum· bene laudo q̄ calore
addito addetur cum eis pilluliſ parum cãphore·
Sed antiqui aſpalti frigidiq̄ natura ſermonem
de camphora non auſcultant cum eis et canicieĩ
ab omni forma inimicet̄· Et tu memor fac ut ſis
q̄ ſi nõ pillulas aliquis ſumere poſſit ſumat ſcrup·
i· pulueris ex illis tribus·
Laudatur etiam ac multum in p̄ſeruatione uſus
tyriace ac mitridati ieiuno ſtomacho cum uino
puta·3·ii· et pluſ et minuſ ut noſti ſuperius ſcdm
diſpoſitionem ſumentis·
Sed ſit tyriaca ad minuſ q̄nq̄ annorum· Et ſi an
tiquior poſſet haberi ita q̄ non eſſet inueterata
ſumme in hac re eſſet profigua· Sed minori do ſi

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. Cust. A 4

opus est uti.
Inuentum est et expertum q̄ si quis rutam nu
ces ficus sumpserit antequam aliquid fuerit in
stomacho fuissem bezoarticam huius rei medici
nam.
Pro quo habeas q̄ habui ab uno Hebreo mihi
caro doctoq̄ philosopho et medico non uulgari
regniculo qui a ueteri ha
buit experto q̄ requiritur certa quátitas puta
triginta folia rute ficus tres nux una et ita isto
numero quantitateq̄ habeatur perfectio rei q̄
mihi nón parum placuit cum certa quántitate
et non altera aliquod ducatur inesse.
Vidi etiam q̄ requiritur q̄ nux sit duorum an/
norum sed de hoc nō facio uim. licet credo illum
dicentem fundari in illa oleaginitate magis pe/
netrante.
Inueni q̄ si quis barbene folium de mane sump
serit eodem die pestilentia mori nō posset et scri
bunt fuisse secretum reuelatum a demone multi
calendulam aliqui sanguinem tassi dicunt esse so
lum remedium atq̄ specificum.
Dicunt multi q̄ capere ad quantitatem fabe cū
uino uel cum Syrupo acetasitatis citri secúdum
diuersitatem temporis uel cum aqua melliss de
bolo armenico bono q̄ est quasi ultimum et non
minus dicunt de terra sigillata.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. Cust. A 4

Radix cardi benedicti dicitur ualde profigua
Apud me autem radix carline in ore portata
summe probatur et compatriote nostri scientes
ita confidunt ut ullo pacto uidentur pestem ti/
mere.
Termentillam aliqui zedoariaz non pauci dipta
mum uenenoso aeri resistere uolunt.
Scripsit modernus qp si quis reciperet de mane
unciaz duas aque acetose et tantumdem uini albi
odoriferi cum bolo armenico et zuccaro rosato
aã.dragmam unam resistit ualde profigua. No/
tentur alleum cepe et porrum que tyriaca rusti
corum nominantur.
Scriptum in consilio cermisonis electuariũ bonũ
z expertum de quo sumatur de mane unc.semis
Re.diaboraginati dyabuglossati aã.unc.i.zucca
ri rosati aã.unc.ii. Trociscarũ de terra sigillata
specierum triasandalorum aã.dragmam unam
gemmarum electuarii de gemmis sine speciebus
ʒ.ii. boli armenici ʒ iii. musce cum iulep. uiol.
quátum sufficit ad incorporandum.et reducat
in forma electuarii et coperiatur auro.est uere
mihi ualde gratum et teneo fore pro nobilibus
ualde profiguum. Et ne pauperes inuideant
fiat hoc.
Recipe nuces decem ficus siccas uigintiquinq
rure nasturcii scabiose de quolibet pugillum.i.
Aristologie lõge et ro.aã.unc.i.semis termẽtille
dictami albi pinpinelle baccarum lauri aã.dra

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. Cust. A 4

gmaſ uigintiquinq; flor boraginiſ corticum cap
pari galange oſſiſ de corde cerui maciſ mirre bo
li armenici terre ſunt ſigillate aā ʒ. decem oīa
ſubtiliter puluerizentur et incorporentur cum
tribuſ bī. melliſ priuſ diſpumati et ſumatur de
mane meridie et ſero ad quantitatem lupini et
non cito deglutiaē ſed teneaē in ore quantū eſt
poſſibile poſtea tranſglutiatur reſiduum et hoc
eſt q; omnibuſ indifferenter laudo.
Multi autē aliqua nomina Chriſti ut thetagra
maton et ſimilia portant ſecum que ſi caſte et de
uote portentur non poſſunt niſi iuuare.
Iacintuſ uero ſupra cor uel q; tangat uenulam
digiti annulariſ peſti et tonitruo competit.
De Smaraldo et topatio multi ſimiliter dicunt.

Cap. VI. De Regimine uite in ordine rerum non naturalium. De aere.

Reſtat ergo ſecūda parſ regiminiſ uite que rez
non naturalium regimen contangit.
Aer in urbe eligenduſ eſt eleuatuſ .i. domum ha
bere in altum et in hoc ſquilie ſunt digne. Et ad
uertant habitanteſ ne feneſtraſ quaſ habent
uerſuſ meridiem teneant apertaſ ummo illaſ ſep
tentrionaleſ ac etiam orientaleſ et ita omneſ fa/
ciant ubiq; ſint in Ciuitate habitatores. et fu
giant ſubterraneaſ habitationeſ ac prope Ciſ
ternaſ Cameraſ et ſimileſ habitationes. Et
alteretur aer de mane in ortu ſoliſ et in occaſu
puta fiat fumigium priuſ facto igne ex uitib9

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. Cust. A 4

uel ligni ſoliue et lauri iſto anno uſ iuniperi ſi ha
beri poſſunt et qui non poſſunt faciát de quouſ
ligno non tamen putrefacto.
Fumigium ſit uel ex laudano uel thure maſtice
terbentina raſa pini pice yſpana et ſimilibuſ et
hoc pauperes et mediocres diuites: diuites autē
mirram ſtoracē beiuim et ſimilia facere conenē
Et caueat aer matutinaliſ atq; ſerinuſ ut peſtiſ
ipſa
In eſtate autē poteſt irrorari camera ex foliſ
mirti et aliquali aceto et habēteſ de aqua roſa
uel de floribuſ mirti q; meliuſ.
Pomum etiam competit portatum in manibuſ
hoc q; poteſt componi ex ſtilo aloes ambra thure
ſtorace ſādarica gariof. ozimi maſtic muſto roſſ.
ſandaliſ floribuſ cordialibuſ cāphore et ſiſibuſ.
Confert etiá portare ſpongiam infuſam in aceto
gariofilato.
Etiam cōfert portare arangium cū gariofaliſ.

Cap. VII. De cibiſ.

Cibuſ ergo ſit boni ſuci faciliſ cāptioniſ bone cō
plexioniſ et tendat uerſuſ ſiccum.
De carnibuſ lepores laudātur iuuenes. Caprioli
capretti iuuenes caſtrati. Ex nō agnelli porcini
ſilueſtres de primo uel ſecundo anno Domeſtici
autē et uitelline maxime iuniores blaſphemāt.
Bouinaſ autē bñ coctaſ et recētes q; diē dico eſſe
iuuatiuaſ. Et i ferculo p̄ōt poni de croco et agre
ſta z de acriſ herbiſ q; formit in ſalciāmt z p̄nt

fieri ex aceto herbis acris cum modico garios. et de limonibus aratis granatis muzis et similib9 ac etiam de aceto rosato potest uti in omni mese maxime cum modico cinamomi et similibus.

De uolatilibus autem laudo pullinas perdices fasianos franculinos starnas et quasi omnes aues paruas siluestres preter lacunales et in aqua degentes columbinas etiam laudo iuuenes non quas siluestres ta men.

Panis cum sit cibationis fundamentum primo alimentorum. Sit diei uniusbene fermentatus. Et pro dominis et nobilibus laudo. q̄ habeát granū montanū q̄ sit collectū in aere bono et ullo modo fiat panis de frumto nouo futuro maxime rome collecto.

Ouа sorbilia gallinarum iuuenum et maxime nigrarum et pinguium nō nutritarum ex herbis cum modico cinamomi et zuccari laudo pariformiter in aq̄ uel in brodetto i quo ponatur semp aliquod acrum.

Lac et caseus dimittantur omnino licet in fine mense parum de marzulino uel parmisano ul̄ de caseo pecudis comedi potest sed non recentis.

Pro quo intelligat me amicus ille qui solum lacti cinis et priuaturis uescitur.

Pisces ueto expresse indifferenter et si quis uel religiōe ul̄ gula uel alio quouis respectu eos uelit eligan̄ marini ut trilie turi frangulini sardelle et om̄es illi qui non uidétur habere humiditatē et pingositatem maxime squamosi z petrosi. Vñ

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. Cust. A 4

cefali anguille et ſimileſ dimittátur. Sint àſſi uſ
fricti et cum ſucco arágiorum coperti et parú
croci cancri marini a forma ſpecifica iuuant.
Legumina laudanē iſta lenteſ excorticatiſ eliſſe
et cú modico aceti ſunt optimi. tum preſeruádo
tum in curando.
Fabe comedi poſſunt ſed non recenteſ immo dico
ipſaſ eſſe ualde prauaſ et intelligát hoc romane
femelle atq; pueri et infanteſ.
Ciereſ boni ſunt z rubei et albi bene preparati
modo romano.
Robilli ſiue orbilli quia temperati in paſſiuiſco
medi poſſunt.
Olera bonuſ temporiſ ſunt infecta ideo fugiéda
Fructuſ fugátur etc̄. deminuſ maliſ erunt pira
Citonia Pruna Damaſcena Granata acetoſa et
muſſa et mala apia.
Et qui guloſi ſunt de puponibuſ mittant extra
ad loca ſani aeriſ quia minuſ nociui erunt.

Cap. VIII. De Potu.

Potuſ ſit uinum bonum album odoriferú factú
ex uuiſ collectiſ ſ̄ uilliſ et lociſ arenoſiſ unde uina
cerafola ſunt diuina in hoc anno Et poſſunt bibi
ſine aqua et cum modica Si in primo hauſtu ba
betur uel modicum uini greci uel maluatici in
parua quantitate uel alteriuſ uini boni ita q; nō
ſit ſpiſſum et dulce bene laudo.

Cap. IX. De Sompno et Vigilia.

Sompnuſ ſit nocturnuſ et non diurnuſ licet con
ſueti de intentione principiſ nō ſunt illico ut nō

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. Cust. A 4

dormiant cogendi. Dico modo ob uariaſ cauſaſ meliuſ erit ut nō dormiát. Et q̄ manuſ erit iuua mẽtū nocumẽto. Initiaſ in latere dextro deinde in ſiniſtrum poſtea in dextrum ſi fieri poteſt. Decubituſ autem et ſuppinuſ non laudantur ſit ſpatii. vii. uel. ix. horarum ad pluſ.
Vigilia autem ſit diurna et ſi de ſero uigilareē pluſ mibi ſumme placeret de mane autem nō niſi ſole apparente et per horam pluſ ad minuſ Sed omnimodo preualeat uigilia cum motui ſomnuſ uero quieti ſimiletur.

Cap. X. De repletione et ininatione.

De repletione et ininatione eſt ſciendū q̄d hoieſ omneſ duráte tempore peſtiſ debent fugere repletionem nimiam ſemper ergo ſurgant a menſa cum reliquiſ appetituſ ampliuſ comedendi. Et aduertatur ne quantitaſ potuſ ſuperet quantitatem cibi ut ſcribunt uetereſ quia ītelligitur in peſte cauſata in autumpno in quibuſ appareát illa predicta etc̄. bibant ergo quáminuſ poſſunt ita ut dimittant potiuſ in meliori etc̄.
Procurent q̄ uenter ſit ſemp lubricuſ reſpectu quátitatiſ aſſumptoꝝ ciborum. q̄ ſi naturaliter ſoluti non eſſent fiat enema commune. uel ſuppoſitorium uel alīq̄ pilula ante cená de aloe loto etc̄

Cap. XI. De Motu et Quiete.

De motu et quiete eſt ſciendum q̄ exercicium tempore peſtiſ non laudatur propter duo ꝓmo quia calefaciendo cor ipſum neceſſitat ad attrahendum pluſ de aere propter inſpirationem. et

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. Cust. A 4

cum aer sit infectus magis inficit ipm cor. Scdo qa ppter exercicium incitanē magis humores. In ista autem plane ambulare de mane per loca uiridia per unum miliare et aliqualiter de sero ante prandium teneo esse proficuum. tentato prius corpore et expulsis aliis superfluitatibus puta narium aurium et similium. et facta aliqli pectinatione apud ignem dictum et anēlato fumigio in camera zc. Alius tamē boris quiesciocosa uel cum amicis uel cum libris temperate tamen est obseruanda.

Cap. XII. De accidentibus anime et coitu.

Accidentia autē animi ut ira cogitationes fixe et praue peroresfugiende sunt.

Gaudium etiam debet esse temperatum quia intensum teneo non competere.

Coitus uitandus est sene in usitatis ualde ut fit necessaria pollutio. Sit cum personis gratis et iuuenibus optatui aspectus boni anhelitus q̄ppter menstruate filiarisscabiose et ueteres matrone usitate multum alonge uidende sunt et iuuenes rarissime iuxta illd uulgare de. v. f. fugiendū ē

Cap. XIII. De cura pestilentiatorum.

Dimissa preseruatione ad curam uenio. Cum uenenositas tam ferox et uelox non uerbis egeat sz re completur ut dixi tribus ipsis instrumētis. Primum erit peccatorum confessio ut zoartica causa si esset tol' aē et xp̄iane religionis mādata seruentur que et qualis religiosus relinquatur. Secundum est flobothomia et euacuatio.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. Cust. A 4

Tertium administratio localium.
Fiat ergo fleubothomia ex latere leso secundum dispositionē uirtutis in quo laudo non fiat fortis extractio sanguinis cum in ipsa ex uenenositate sequatur debilitas uirtutis.
Euacuatio sit ex aqua bugloſſe melliſſe et endiᵉ ubi bullierint flores cordiales de quibus capiaᵗ quantum sufficit in qua dissoluatur mamne uel cassie unc. semis cum. ʒ. i. raueth. fini et modico spice obseruato ordine etc̄.
Ego autem facta fleubothomia dico qꝫ capiaᵗ unc. semis electuarii nostri et ad nouem horas uel octo unc. aliam mediam et erit res cum auxilio dei salubris et a me experta.
Et si quis nō posset habere de electuario sumat ʒ. ii. huius diuine puluerис cum aqua melliſſe uel uino. etc̄.
Recipe dictami radicis carline cardi benedicti aristolocʰ rotunde ienciane termentille grana lauri aā. ʒ. iii. et dico de isto puluere qꝫ dimissa ratione ꝓbabili que de ea posset clare mōstrari qꝫ ille medicus qui me docuit qꝫ de decem saluabantur octo et qui bona hora sumebant mori minime ualebāt et ꝓpter hoc sint aduertentes signati ut puluerem habeant in qua tantū cōfido ut ad alia non me ostendo.
Supra locum doloris primo ponanᵗ sanguisuge deinde uentose cum starificatione.
Desuper empl̄m hoc Recipe radicū brance ursine Cepe et radicum apii aā. manipul. i. conte

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. Cust. A 4

rantur et ponantur. Et ponere si est sub ascell aliqd ruptorium In iunctura brachii a parte intra et ita in genis si esset in inguine ualde di co esse proficuum alia tamen remedia medicis astantibus dimitto unum recordando qp epithi matha cordialia et irrorationes domorum non ambiguant.

Cap. XIIII. Quomodo corpora stantia preparata esse oportet.

Sequitur inde ultimum qd corpora debent conari omnimodo que remanere uolunt uel aliter facere non possunt esse munda et supra dicta cum discretione obseruare Nam galieni sententia est qp medicare secundum libros sine perfecta ratione et solerti ingenio molestu est;

Conclusio.

Hec mihi uenere in mentem amice carissime in quibus si quid iuepte dictum est uaris negotis et breuitati temporis penitus ascribatur. Et si quid corrigendum una tecum eximii atqz cla rissimi Ariminensis et Lancilotti patres mei nō deerunt Vale et ut soles ama.

Rome Die. X. Maii. M. CCCC. LXXVI.

Io. Bardii Corsonis Carmen.

Quisquis es: hoc facili scripto sermone libello:
Archanam medice qui docet artis opem.
E re potes modico: uitare periculo dire
Pestis: et intactum lector habere caput.
Plurima debetur Itrensi gratia nostro:
Vtile qui cunctis edidit autor opus:

BIBLIOTECA NAZIONALE CENTRALE FIRENZE XV

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. Cust. A 4

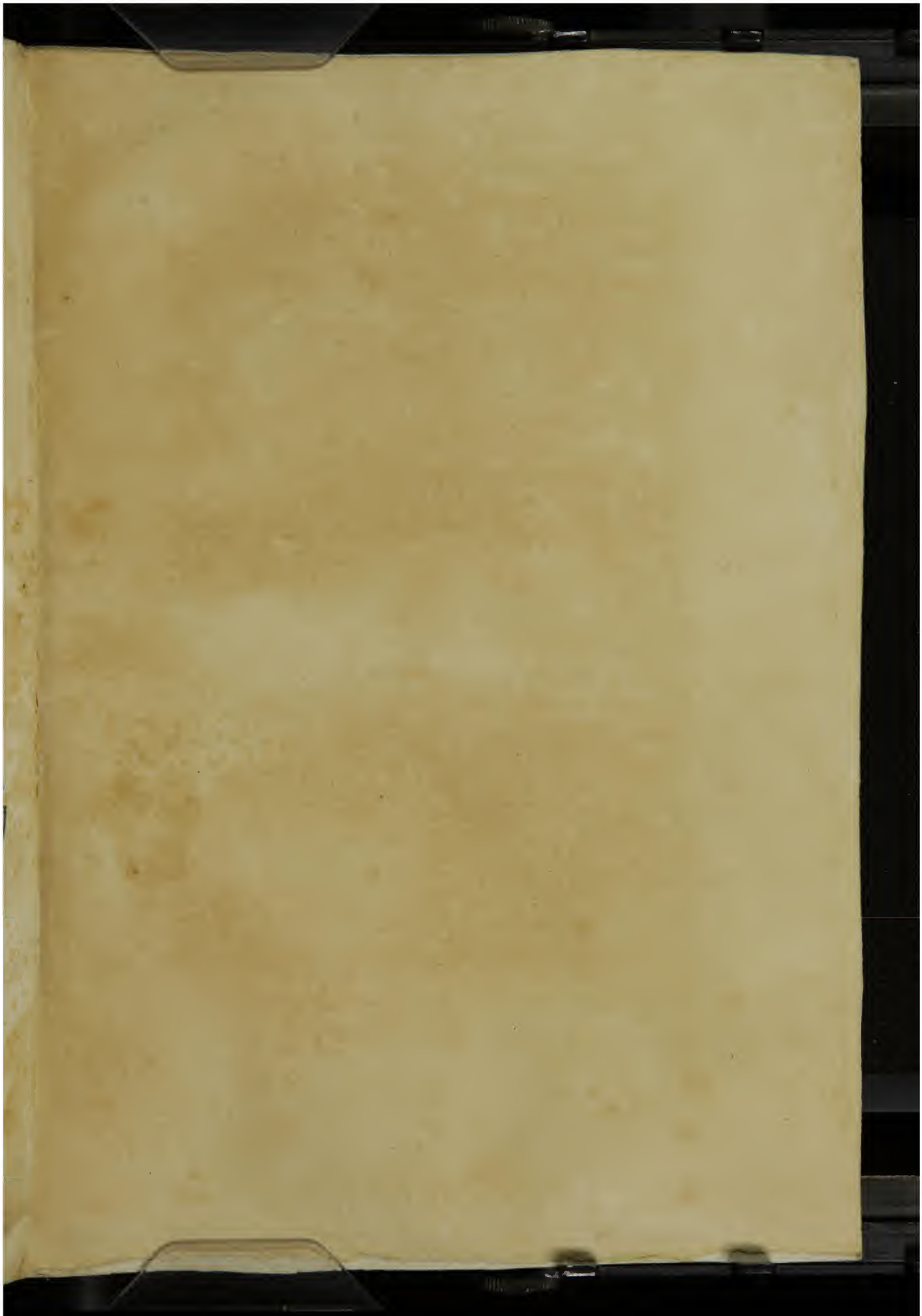

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. Cust. A 4

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. Cust. A 4

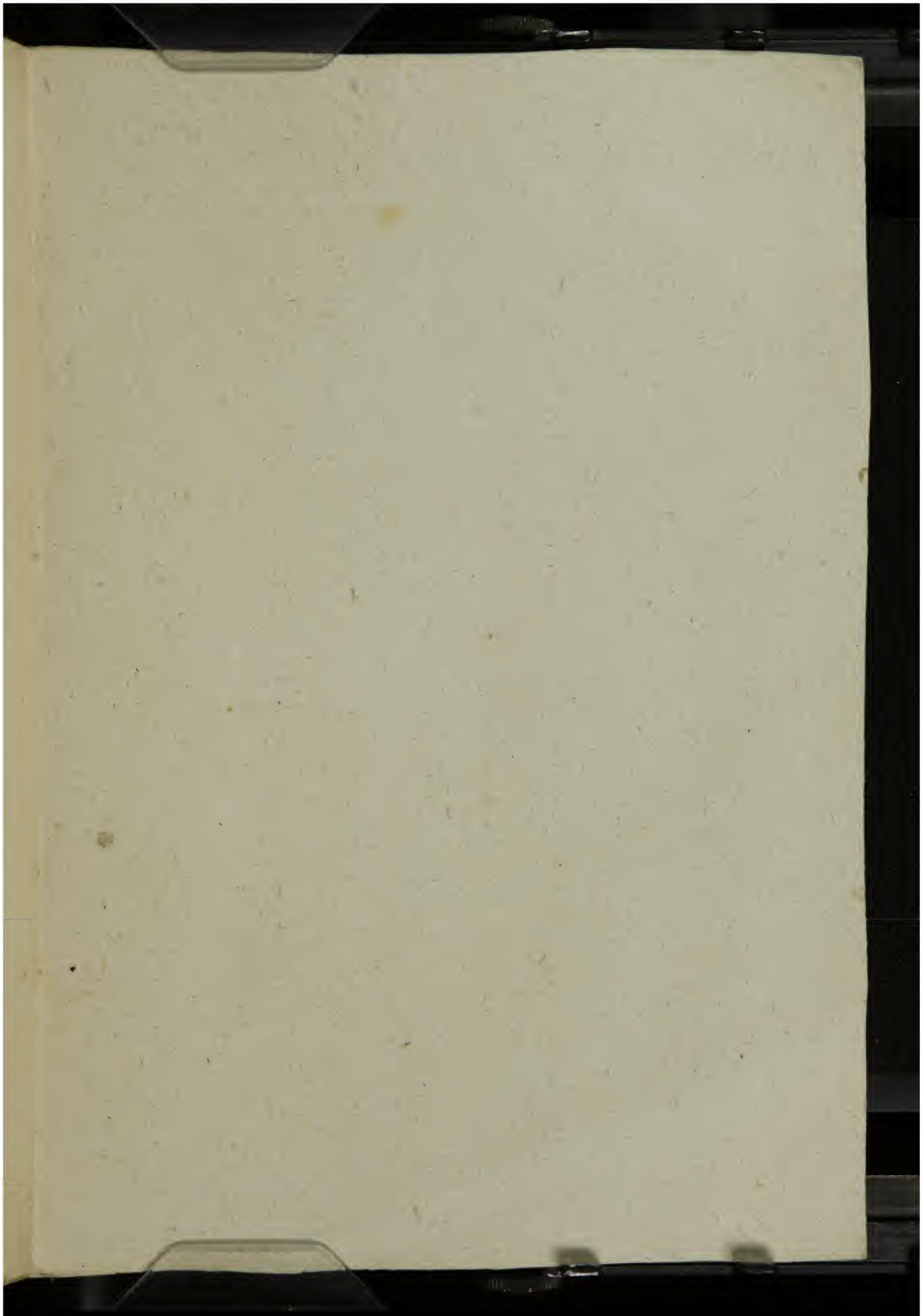

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of the Biblioteca Nazionale Centrale di Firenze.
Magl. Cust. A 4